

SEPTEMBER
1 P. Maria Tolst. +
2 S. Stefan, kralj
3 N. 14. pobnik.
4 P. Dan dela
5 T. Lavrencij ošak
6 S. Magen, opat &
7 C. Regina
8 P. Mali Smaren +
9 S. Peter Klavir
10 N. 15. pobnik.
11 P. Protus
12 T. Ine Marije
13 S. Nostburga &
14 C. Povik, sv. Križ
15 P. Mati 7. žnl. +

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRIJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 170.

CHICAGO, ILL., SREDA, 6. SEPTEMBRA — WEDNESDAY, SEPTEMBER 6, 1939

LETNIK (VOL.) XLVIII.

Vojna v Evropi divja na suhem, na morju in v zraku

Evropska vojna, ki začasno divja na dveh frontah, se grozi razbesniti širom celega sveta. — Glavni spopadi se vrše točasno med Nemci in Poljaki. — Francija pričela napadati nemško Siegfried linijo.

Evropski kontinent je končno dosegel, za kar si je prizadeval celih 20 let, ves čas od zadnje svetovne vojne, namreč novo vojno. Dočim je ta zdaj šele v začetku in se ni še razvila do popolne besnosti, vendar že začetek kaže, da bo znatno nadkriljevala zadnjo vojno, kadar se bo razdivjala. Glavne vojne operacije se točasno vrše na poljsko-nemški meji, dočim se na drugi nemški meji, namreč ob Franciji, boj šele razvija. Na obeh frontah igra zračna armada nemalo vloge, dočim so se tudi na morju razvile že znatne sovražnosti.

S svoje fronte proti Poljski poroča nemška armada, da je že "globoko prodrla v sovražno ozemlje". Napad izvaja v treh glavnih smereh, namreč od severozapada, od severovzhoda in od juga. Kakor kaže, gre Nemcem predvsem za to, da čimprej zasedejo takozvani koridor, to je, pas poljskega ozemlja, ki vodi do morja med pravo Nemčijo in vzhodno Prusijo in na katerega skrajnem severnem koncu leži mesto Gdansk. Glasom poročila so Nemci ta cilj že skoraj tudi dosegli, kar se je moralo že v naprej pričakovati, kajti tega ozkega pasu bi Poljaki ne mogli dolgo držati. Bolj kakor na tleh pa so Nemci aktivni na tej fronti v zraku. Na skoraj vsa važnejša mesta, izvzemši v skrajnem vzhodnem delu Poljske, je nazijska zračna armada že izvršila bombne napade. Znatno prizadeta od njih je bila tudi že prestolica Varšava. Da so bombe zahtevale že številne človeške žrtve, je razumljivo.

Na svoji zapadni fronti ni imela Nemčija doslej še dosti opravila. Tamkaj je namreč njena zemlja zavarovana proti Franciji z močnim obmejnimi utrdbenim pasom, s takozvano Siegfried linijo. Trdi se, da je ta črta tako močna, da je ni mogoče niti z največjo silo prebiti. Kaže pa, da bo do Francozi poskusili izvesti to, kar se proglašja kot nemogoče, namreč, da bodo to črto prebili. V ponedeljek so jo namreč pričeli obdelavati na dveh skrajnih točkah, na jugu ob Švici, in na severu blizu Belgije. Toda glasom francoskih poročil se vrše boji preko cele fronte. Podrobnosti o vsem tem pa drži vodstvo francoske armade še v tajnosti, dočim se od nemške strani sploh še ni dalo nobeno poročilo o vojnih operacijah na zapadni fronti.

Vojna se je raztegnila tudi že na morje in tukaj je postala nje prva žrtev angleška potniška ladja Athenia. Ta se je namreč potopila v ponedeljek zjutraj na odprtem morju severozapadno od Irske. Druge angleške ladje pa so prihiteli pravočasno na pomoč, da so mogle rešiti vseh 1400 potnikov, ki so se z ladjo vozili. Kaj je povzročilo nesrečo te ladje, o tem si poročila nasprotujejo. Dočim trdijo Angleži, da je bila ladja napadena od nemške podmornice, pravijo Nemci, da to ni resnica, marveč, da je morala zaradi nje kako podmorsko mino, ki so jo položili Angleži sami.

Za začetek le štiri države vpletene

Do tega časa so torej vpletene v sovražnosti le še štiri države, namreč Nemčija na eni strani in proti njej Poljska, Francija in Anglija na drugi strani. Med Nemčijo in Poljsko pravzaprav ne obstoja prava vojna, ker sploh ni bila napovedana. Nemčija je namreč pričela napadati poljsko mejo brez vsake uradne napovedi, kakoršna je predpisana po mednarodnih zakonih. Pač pa ste se Francija in Anglija držali teh predpisov in uradno proglasili vojno.

Obe zapadni velesili, Anglija in Francija, ste šli v svojem prizadevanju, da ohranite mir, takorekoč preko skrajnosti. Kakor je bilo že poročano, je Nemčija napadla Poljsko zadnji petek zjutraj. Francija in Anglija ste imeli s Poljsko sklenjeno pogodbo, da ji boste takoj priskočili na pomoč, ka-

kor hitro bo ta napadena. Kljub temu pa ste odlašali cela dva dni, namreč do nedelje zjutraj. Hitlerju ste poslali najprej zahtevo, da ima takoj prenehati sovražnosti s Poljsko; ko Hitler na to ni odgovoril, ste mu poslali drugo zahtevo v obliki ultimata. V njej mu je Anglija dala odloga do 11. ure v nedeljo popoldne. Francija pa šest ur več, namreč do 5. popoldne. Hitler temu ultimatu ni ugodil, na kar ste obe državi par minut po omenjenem času proglasili vojno stanje z Nemčijo.

Vprašanje glede drugih velesil Z zanimanjem in napetostjo pričakuje Evropa in ves svet, kaj boste storili obe drugi evropski velesili, namreč Italija in Rusija. Italija bo začasno, kakor je proglasil Mussolini, ostala nevtralna, dočim se iz Rusije ni slišal še nikak glas. Tudi na Japonsko se obračajo oči, kaj bo ta napravila; zelo verjetno je, da bo tudi ona skušala začasno držati roke proč. Zedinjene države pa bodo na vsak način skušale ohraniti strogo ne-

vtiralnost, da ne bodo zapletene v vojni požar, ki grozi zavzeti svetovni obseg. To je povdaril predsednik Roosevelt v svojem radio govoru, ki ga je imel v nedeljo zvečer.

PRITISK NAZIJEV NA RUSIJO

Nemčija želi vojaško zvezo s sovjeti.

Moskva, Rusija. — Nemškim nazijem ni dovolj, da so si zagotovili nevtralnost sovjetske Rusije, marveč njih diplomacija deluje z vso silo, da pridobi Rusijo tudi za aktivno vojaško zvezo med obema državama. Ni še sigurno, ali bodo uspeli, toda trdi se, da se bodo otvorili vsaj tozadevni razgovori. Nemčija se trudi tudi, da pripravi k spravi Rusijo in Japonsko ter ju pregovori k medsebojnemu napadalnemu paktu. S tem bi se dosegla večja možnost, da bo Rusija stopila v Evropi v akcijo, ako bo vedela, da je njen hrbet v Aziji varen.

HITLER IGNORIRAL SVARILLO ENEGA SVOJIH MOŽ

Pariz, Francija. — Iz dobro poučenih krogov se trdi, da je prejel Hitler takorekoč zadnjo minuto svarilo enega svojih uglednih voditeljev, naj ne izda povelja za udar na Poljsko. Ta mož je bil propagandini minister, dr. Goebbels. Kakor trdi poročilo je zaprosil Goebbels za privatno avdienco pri Hitlerju po končanem zborovanju obrambnega sveta v četrtek zvečer. Ob tej priliki mu je priporočal, naj odloži svoj nastop glede Gdanske, češ, da bo mirnim potom lahko dosegel vrhovno gospodstvo nad Evropo tekom šestih mesecev. Nasprotno pa, da bo z napadom obrnil celi svet proti sebi in, da ga bo tudi Stalin zapustil. Rezultat vsega tega bo konec Nemčije. Hitler pa baje niti odgovoril ni na vse to.

Z "BREMENA" DEZERTIRAL DEL MOŠTVA

New York, N. Y. — Tik pred odplutjem nemškega parnika "Bremen" preteklo sredo, je nad 30 mož njene posadke zapustilo ladjo ter se poskrilo, da so mogli ostati v Ameriki. Ti možje so bili najdeni nato po raznih salunih ob pristanišču ter so se izrazili, da so rajši dezertirali, kakor bi se šli bojevati za Nemčijo. Dejali so tudi, da se "Berlin" najbrž ne bo vrnil v Nemčijo, marveč utegne kreniti v južno Ameriko, da se izogne zajetju.

BORZA NI BILA PRIZADETA OD VOJNE

New York, N. Y. — Proti pričakovanju je tukajšnja borza zadnji petek, kljub izbruhu vojne poslovala docela normalno. Cena delnicam je sprva padla, toda se je kmalu nato zopet dvignila.

POROČEVALCI NE BODO SMELI NA FRONTO

Berlin, Nemčija. — Vojno poveljstvo je objavilo, da ne bo dovoljeno tujezemskim poročevalcem, da bi šli na fronto, kakor bi sami hoteli. Pač pa se bodo ti poročevalci vzeli od časa do časa v skupinah na kake zanimivejše točke na frontah, toda pod nadzorstvom in le za kratek čas ter bodo ob takih prilikah opremljeni s plinskimi maskami in vsem drugim potrebnim.

PO KAT. SVETU

Vatikan. — Tukaj se izraža mnenje, da je papež Pij izčrpal vse možnosti, da bi preprečil izbruh vojne, ter z drugimi cerkvenimi prelati vred kaže skrajno žalost, da svet njegovih dobrotnih opominov in svaril ni poslušal.

Seattle, Wash. — Škof Chas. D. White iz Spokane je izrekel svarilo, naj ljudstvo ne posluša razne vojne propagande, ki se bo pod izreki in drugače razširjala v Ameriki, bodisi za eno, ali za drugo bojujočo se stranko.

Praga, Čehoslovaška. — Prvikrat v zadnjih 200 letih so morali katoličani iz moravskega mesta Kromerice letos opustiti svoje običajno letno romanje k božjepotni cerkvi sv. Ane v Altvasser v Sude-tih, ker jim naziji niso dovolili, da bi smeli preko meje.

Los Angeles, Cal. — Film "The Great Commandment" bo kmalu dovršen, da se bo lahko kazal občinstvu. To bo prvi film verskega in moralnega značaja in je v načrtu, da mu bodo drugi podobni sledili.

'ŠIRITE AMER. SLOVENCE'

PRASTRIC KRALJA JURIJA

Angleški connaghtski vojvoda, prastric kralja Jurija, ko je nedavno inspiciral vojne priprave v mestu Aldershot. Slika ga kaže, ko govori z nekim vojakom. Vojvoda je star 89 let.

KANADA SE PRIPRAVLJA

Parlament sklican, da odobri vstop v vojno.

Ottawa, Kanada. — Za ta četrtek se je sklicalo izredno zasedanje kanadskega parlamenta, da se izda končno dovoljenje za vstop Kanade v vojno na strani Anglije. Že zadnji teden je vlada postavila deželo v vojni položaj. Kakor se pričakuje, bo zalagala Kanada Anglijo z živčevjem in drugimi potrebščinami in ji poleg tega dala na razpolago okrog 50,000 vojakov. Značilen je preobrat, ki se je izvršil v mišljenju min. predsednika Kinga. Komaj pred petimi meseci je ta mož ostro kritiziral idejo, da bi morala Kanada vsakih 20 let v vojno za Anglijo. Zdaj pa je povdaril: "Kanada bo korakala a ramo ob rami z Britanijo."

VOJNA BO DOLGO TRAJALA, PRAVI HOOVER

San Francisco, Cal. — V govoru, ki ga je imel po radio zadnji petek zvečer, je bivši predsednik Hoover izrazil opozorilo, da bo vojna dolgo trajala, ako se razvije splošni evropski konflikt, češ, da se kaže, da bo to vojna počasneje trenja med silami. Utegne pa biti to najbolj barbarska vojna, kar smo jih kdaj poznali in bo za četrto stoletja zopet pahnila v revščino celi svet. Pozval je nato predsednika in kongres, da podvzamejo vse, da preprečijo, da bi bila Amerika vpletena, prebivalstvo samo pa naj podpira predsednika Roosevelta pri tem prizadevanju.

Iz Jugoslavije

Zalosten dogodek v loških hribih, kjer je eden izmed pijanih fantov brez vzroka zabodel svojega spečega tovariša. — Usoda matere, ki je umrla ko je rodila 16. otroka. — Še druge novice.

Tragičen konec mladeniča

Sv. Ožbolt, 12. avg. — Preteklo nedeljo so pri Sv. Ožboltu, prijazni gorski vasi v Polhograjskih Dolomiti, praznovali žegnanje. K prazniku se je zbralo mnogo sveta od vseh strani, predvsem pa iz bližnjih gorskih vasi. Na Fojkah, kakor se imenuje eden izmed zaselkov so imeli pri Ruparjevih in pri Kržišnikovih precej gostov. Proti večeru so se po večini razšli, ostalo je samo še nekaj fantov, razgretih od vina. Med zakasnelimi gosti je bil tudi 20 letni Cene Božnar, rodom iz Črnege vrh, ki je bil znan kot izredno miren, prijeten človek. Ko je prišel mimo Kržišnikove hiše, je na tistem legel na stopnišče, ki drži do veže, in sladko zaspal. Ko je že dobro uro počival, so iz Gornjih Fojk privihrali štirje fantje, ki jim je bilo vino čez mero stopilo v glavo, a eden izmed njih je imel dolg kuhinjski nož s seboj, ki ga je bil izmaknil pri Ruparjevih. Brez vsakega poudara je pristopil in spečemu potisnil nož v prsa. Prezeral mu je pljuča tik nad srecem, da je iz velike rane briznila kri.

Kakor je pozneje ugotovila preiskava, je do napada prišlo nekaj pred 20. uro. Do Škofje Loke je kakšni dve uri hoda, a zaradi strahu, ki ga imajo hrbovski ljudje ob takšnih prilikah, zvečer nihče ni tvegati poti. Tako so Božnarja šele večeraj dopoldne prepeljali v Loko in zdravnik dr. Ivan Hubad mu je nudi prvo pomoč. Zaradi resnega stanja je takoj odredil prevoz v Ljubljano. A vse prizadevanje zdravnikov je ostalo zaman. — po kratkem trpljenju je Božnar podlegel.

Tragično smrt simpatičnega, priljubljenega fanta vsa okolica iskreno obžaluje. Orožniki so aretirali nekega hlapca z Osoj, ki sicer krivdo taji, a se proti njemu zbirajo težki dokazi.

Smrt matere velike družine

Janče, 14. avg. — Ugledno Jančarjevo družino iz Unanjarjev je zadel hud udarec. Antonu Marnu, gospodarju pri Jančarjevih, kakor se pravi pri hiši po domače, je umrla žena Katra, ki je štela komaj 43 let. Katra je bila vzor dobre matere in skrbno gospodinjice. Še prav mlada se je poročila z Janč v Unanjarje. Marn je bil takrat vdovec s tremi otroki. Mladini je bila potrebna skrbna nega, obširnemu posestvu pa dobra gospodinja. O Mežnarjevi Katrini z Janč so bili vsi prepričani, da bo kakor nalašč za gospodinjjo na lepem posestvu. Zakon je bil obdarovan s številnimi otroki. Jančarjeva družina je do lanskega leta narasla za 15 novih članov. Letos pa je bila

gospodinja spet v blagoslovljenem stanju.

Oni dan je gospodinja zgotovila, kakor običajno, ter zamesila za peko, ko so vsi šli po svojih poslih. Že med delom so jo napadale slabosti, a ni legla, dokler ni končala dela. Kmalu po napornem delu je rodila 16. otroka — hčerko. Porod je bil seveda brez babice, katere bi iz daljave niti ne mogli pravočasno doklicati. Porodnici je pomagala ena izmed njenih sester, ki je prišla že nekaj dni prej, da bi pomagala, kjer bo treba.

Po porodu je postala materila slaba, padla je v omedlevico in proti večeru je izdihnila, kakor menijo, zadeta od srčne kapi. Priljubljeno pokojnico so hodili kropiti od blizu in daleč in v velikem številu so ji izkazali tudi zadnjo čast. Hčerko so krstili, ko je mati še ležala na mrtvaškem odru.

Glavo mu je prebil

V celjsko bolnico je bil pripeljan Jožef Cvetko iz Podvina pri Polzeli, kar ga je v prepriku neki posestnik močno udaril z lesenim batom po glavi, da mu je prebil lobanjo. Drugi dan je podlegel težki poškodbi.

Pod vozom drv

Z Jesenic je bila pripeljana Lojzka Likovčeva v ljubljansko bolnico, ker se je na njo podrl voz zaganih drv in jo močno poškodoval.

Šmrtni padeč

V Mariji Gorici pri Dobovi, se je zgodila huda nesreča, ki je zahtevala življenje 50 letnega Nika Klakočerja, posestnika in vojnega invalida. Obiral je na svojem vrtu zgodnje slive in pri tem zlezal na drevo. Sel je predaleč po veji, k se je zlomila, on je pa omahnil na tla. Padeč sicer ni bil globok, pa je revež padel s trebuhom na ročaj škafa, ki je stal pod drevesom in sicer s tako silo, da se je ta odlomil. Klakočerja je tako močno poškodoval črevesje, da mu zdravniki v breziški bolnišnici niso mogli ohraniti življenje.

Brat nad brata

V Brengovi, v Slovenskih goricah sta se sprla in spopadla brata Andrej in France Atelcer. France je zagrabil za nož in z njim ranil brata v pleča. Le takojšnji zdravniški pomoči je pripisati, da ni Andrej izkrmavel.

Strela

Žrtev letošnjih treskavic je postal posestnik Novljan s Kresniškega vrha pri Litiji. Sredi noči je udarilo v kaško, ki je bila naenkrat vsa v plamenih. Hišo in kozolec so srečno oteli, niso pa mogli rešiti kašče.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Začetek Hitlerjevega konca

Do zadnjega petka jutra je svet imel upanje, da se bo našlo pot do mirne sprave in poravnave v Evropi. Zadnji petek jutro pa, ko so se narodi v Evropi prebudili so zaznali, da se je evropska smodnišnica vžgala po ukazu nemškega kancelarja in diktatorja Adolfa Hitlerja. V petek popoldne (tu v Zdr. državah se je čulo seveda že dopoldne), je Hitler tolmačil in pojasneval svoj žalostni korak, ki ga je umeril v krvavo moritev v vojno. Ni hotel vojne, je povdarjal v vsakem stavku. Drugi so krivi vsega. Kajpada! Kdaj je bil pa volk še kriv, če je napadel in zadelil ovco? Kakor da bi svet ne vedel njegove nakane. Hitler namreč hoče in njegova propagandna trompetta Gobels, da bi padla krivda za vojno pred svetom na Poljsko. Seveda so mu odgovorili radio govorniki iz vseh prestolnic v Evropi, da je resnica od Hitlerjeve propagande zelo, zelo daleč!

Hitler je morda res mislil, da bo blufal in strašil, kakor je pred letom Čehe. Toda letos se mu to ni obneslo. Zdi se, da je s svojim blufanjem zašel tako daleč, da ni mogel napraviti več umika. Najbrže je z namero blufanja planil tudi v vojno z Poljsko, misleč, ko se bomo že lasali, bodo že prišli nas mirit in nekaj bomo dosegli, pokazali pa, da resno mislimo. Račun pa ne deluje. Odgovor na njegov skok v vojno je v Franciji in Angliji splošna mobilizacija, pa tudi Poljaki so do skrajnosti pripravljeni. Ne bo šlo tako gladko, kakor si je nemški Dolfe predstavljali. V govoru v petek popoldne mu je celo ušlo to, da je izjavil: "Zopet sem oblekel mojo uniformo, ki jo bom slekel samo po častni zmagi ali pa smrti." Ta izjava je polna obupa. Tako govorijo le obupanci in norci, ne pa ljudje z zdravim razumom. To je izpoved človeka, ki že obupa nad samim seboj in ki sam sebi napove politični samomor.

Hitler je strašil lani, strašil je letos. Lani je preslepil počasnega Chamberlaina. Celotno pismo mu je podpisal, da ne bo šel nikdar v vojno proti Angliji in izjavil, da nima nikakih teritorialnih zahtev več v Evropi. Letos pa je zopet divjal in še divja, kakor obseden. Tako državniki, vsaj pametni ne postopajo. Angleži, Francozi in ves demokratični svet je Hitlerjev skok v vojno stočno vzel na znanje. Velesile mobilizirajo in zdi se, da se jim vidi na obrazih odločnost: češ, pa se udarimo, norec nam ne da miru in bi ga nikoli ne dal. Udarimo zdaj in izvojujmo mir v Evropi. In tako zopet teče kri v potokih, rušijo mesta in številne kulturne pridobitve v Evropi.

Zakaj vse to? Radi enega norca, ki je prišel do moči po krivdi neprevidezni zaveznikov samih. Že zdavnej bi ga morali udariti in poslati tja, kamor spada s svojo pametjo.

Kadar koga krči lomijo

Socialista Moleka kar krči lomijo, kadar vidi kaj iz Španije, kakršna je zdaj. Umevno. Kakšni upi, ko je izhajalo tam sonce rdeče barve. Ampak komaj je bilo na nebu, je bilo že za goro. Odkod tako hitro za goro? Menda je Stalin mešal v tem rdečem soncu, in g. Molek štokine Stalina vedno pod nos, kadar zdaj zapiše nekaj o Španiji, toda še bolj ga krči lomijo, ko se spominja na razne papeževe žegne, ki sicer baje nikomur ne pomagajo, pa so morali le v Španiji nekaj panati, in sam sedanji papež je rekel nekaj o katoliški zmagi, in to je, da bi človeku lahko zlošč "čez šel". Zopet pa je pri vseh krčih in vsem zlošč veselo, da je tam vesela civilna vojska, seve med "zmagovalci", in brez "rdečih mesarjev", ker ti so vsi likvidirani, in ti niso, kakor mačka, ki ima devet življenj in je jo treba devetkrat ubiti, preden je hin, ali niti niso kakor tisti katoliški duhovniki in katoliške nune, kateri so bili vsi pobiti, kakor so trdili baje katoličani in trdi zdaj tako žalostni in veseli slovenski socialisti, in — "vsi in vse so se povrnilo z "drugega sveta" in je krščanstvo Španije spet v najlepšem cvetu", kakor pravi in trdi. Sicer res trdijo "fantje v Pittsburghu", da je še pol milijona oboroženih Asturcev v nedostopnih gorah, katerim "zmagovalci" ne morejo do živga, ampak ti gledajo močno proti Moskvi, in Molek

je le bolj jezen, kadar pogleda proti Moskvi, in še bolj jezen, kadar vidi kakega duhovnika ali kako nuno, in ti šmenti so kakor mačke in so se povrnilo z "drugega sveta", katerega pa po Molkovi besedi nikjer ni. Pri vseh domačih težkočah in težavah in slovenskih "dnevi" so še težkoče in težave pri "katoliški zmagi" in v "katoliški" Španiji. Človek bi kar iz kože skočil, ko bi mogel nazaj, kakor pridejo nazaj v kože katoliški duhovniki in še nune.

Rdeče in zdaj še "katoliške" razvaline in naprej civilna vojna! Kakor Jeremija zajoče na teh razvalinah: "Kljub največji 'katoliški zmagi' in kljub najlepšemu krščanstvu pa miru in demokracije v Španiji še ni in ni in ni..." in "deklici v kamri bo počlo srce".

MOJE DRUGO POROČILO IZLETA V JUGOSLAVIJO

(Poroča Mrs. Magdalena Slogar, Ely, Minn.)

V mojem prvem poročilu sem bila veliko izpuščala, zlasti o mojem bivanju v Metliki in nje okolici. Nisem namreč preveč večša pisanja in si tako nisem mogla urediti zapisnika v redu, kakor sem v resnici obiskovala razne kraje. Zato tudi moje prvo poročilo ni bilo popolno, ker je pač težko pisatelju tega poročila vse po vrsti narekovati. Zato prosim, da mi prizadete stranke oprostite.

Bilo je v osmini godu praznika sv. Ane. Prvo nedeljo po tem prazniku slavijo prebivalci v okolici Metlike in Vivodine veliko "Proščenje" v Vidošičih, kjer je romarska cerkev sv. Ane, nekako dve uri hoda od Metlike na hrvatski strani. Jaz in Mrs. Nemanic, sestra bratov Slogar v Ely, sva se podale s konjsko vprego na to božjo pot. Med potjo mi je Mrs. Nemanic zlasti povedala, da se v to božjepotno cerkev zatekajo posebno žene, ter se priporočajo sv. Ani, da bi postale matere. — Ko sva prišle tja, sva videle velikansko množico ljudstva, ki jim seveda ni bilo mogoče vsem v cerkev k službi božji, zato so na glas molili zunaj cerkve. Po končani službi božji je postalo okoli cerkve zares vse živahno, ko so se sestajali znanci in prijatelji iz raznih sosednjih vasi. Tam izpod kostanja nekdo vpije in ponuje pečene jagnjetine, zopet drugi ponuja rujnega vina, i.t.d. — Tukaj smo se srečale z Mrs. Barbaro Strniša, snaho neveste Mrs. Nemanic, Nekaj časa smo se pogovarjale, pa nas je zapeljivi vonj pečenke pritegnil k sebi, da smo si morale tudi me postreči z njo in seveda potem zaliti žejne z žutim vinom. Ko smo se malo okrepčale, nas je Mrs. Nemanic povabila v svojo zidnico, ki se nahaja v bližini. Tukaj so namreč veliki vinogradi, v katerih večinoma pridelujejo rumeno vino. V teh vinogradih se belijo zidnice skozi trtje in se jih že od daleč lahko opazi, kot kakšne spomenike, ki so v ponos ondodnih prebivalcev. Tukaj se ljudstvo odpočije ob nedeljah od celote

denskega trudnega dela, tukaj v zidnicah pozabijo na tugo in žalost, tu se izražajo čustva in hrepenenja, se sklepajo prijateljstva, ko sosed sosedu povabi na kapljico pristnega vina, brez katerega bi to ljudstvo ne moglo prebiti. Ko smo se v zidnici nekoliko odpočili in si pogasili žejno, smo se podali v Vidošice, kjer nas je pričakovala vesela družba vaščanov in gostov iz Metlike. Tudi g. kaplan in organist sta bila tu in ga. Bara Kramar iz San Francisco. Po kratkem pozdravu se cela družba napotila v zidnico g. Stariha iz Vidoš. Ženske so prinesle s seboj domačih klobas in kruha in vino nam je razvozljalo jezike, da so kmalu začele krožiti vesele zdravice in napitnice. G. kaplan je napravil ganljiv govor namenjen zlasti nam ki smo prišli iz Amerike in še posebej ge. Bari Kramar. Potem sta g. organist in Mrs. Strniša, ki že dolgo let pojeta na cerkvenem koru, lepo zapela, nakar smo se morali že podati nazaj proti Metliki. Med potjo smo se ustavili v eni zidnici, katere gospodar je bil ravno pripeljal prazne sode, da jih napolni in zapelje v Metliko v nadrobno prodajo. — Predno smo se poslovili od gostoljubnega gostilničarja iz Metlike, je prišla lepa kočija pred zidnico in iz nje so stopili Mr. in Mrs. Bizam s hčerko Anico in moja svačinja Katarina Slogar. Mr. in Mrs. Bizam imata v Ely, Minn. dva sina, ki sta pred odhodom Mrs. K. Slogar dala darilo za svoje starše, kateri so se darila razveselili, tako tudi hčerka, ozir. sestra. Pripeljali so s seboj prazne posode in jih napolnili z vinom. Tako je naključje naneslo, da smo se sestali kar v zidnici onega gostilničarja iz Metlike. Družina Bizam je bila odšla naprej, obljubiti smo jim pa morali, da jih prihodnjo nedeljo obiščemo. — Med potjo nas je v vasi Dvorščice ustavila Jožeta Prusa, ki živi v Ely, prav gostoljubno ter nas peljala v svoje stanovanje, da nas je pogostila z jedjo in pijačo. Predno smo se poslovile od gostoljubne ženske, nam je naročila pozdrave na svojo brata Josipa in njegovo družino.

no. Rade bi bile še ostale v tej prijazni vasi, toda mudilo se nam je nazaj v Metliko na železniško postajo, da se odpeljemo v Semič, rojstni dom moje svačkinje Mrs. A. Slogar. Tam smo ostale dva dni, da smo izpolnile obljubo, dano v Ely, da obiščemo sorodnike in prijatelje, katerih sorodniki žive v Ely, Minn. Namenili smo se tudi obiskati vas Osojnik. Predno smo šli tje, sem jaz šla v Metliko, kjer sem v pekariji naročila veliko pogáč, v mesnici pa nakupila več vrst mesa, nakar se z nakupljenim odpeljem s konjsko vprego v vas Osojnik, kake dve ure hoda od Metlike. Nameravala sem obiskati družino Mrvič. Ko sem pa privzila do vinske gore Podreber, me pričakati tam v zidnici Mr. Ogulina Mrs. Slogar in njena sestra Anica Ogulin. V taki vročini se je kozarec pristne pijače prav prilgel. Kmalu smo vse skupaj nadaljevale pot proti Osojniku, ki je rojstna vas Mrs. Agnes Petek, katere mi je bila še v Ely naročila, naj dobro pogledam, če še raste tista velika črešnja pred hišo, kot je bila pred 34 leti in ki ji je še vedno večkrat v spominu. — Ko smo prišli v Osojnik, smo se najprej ustavile pri Mrvičevih. Komaj smo prišli v vas, sem že gledala za tisto veliko črešnjo, katero sem prav kmalu zagledala. Toda črešnja ni več tista, kot je bila pred 34 leti. Njene veje se krhajo in h koncu gre, kot človek, ko je star. Pri Mrvičevih so bili ravno pri obedu. — Obljubila sem, da bom vzela sliko od te črešnje, pa mi ni bilo mogoče, ker se je pes preveč zaletaval in lajal, da je v trenutku cela družina vstopila iz hiše, meneč, da mora gotovo biti nekaj nenavadnega. Pa je bila tudi družina izmenadena, ko nas je zapazila in v resnici vesela. Tukaj namreč živi sestra Mrs. Petek, poročena Mrvič. Tukaj smo razložili svojo zalogo in kočijaž se je vrnil nazaj proti Metliki. Mrs. Mrvič je takoj rekla, da bo tisti popoldne praznik našega prihoda in sicer gori v zidnici. V pol ure smo bili že vsi tam. Ob tej priliki sem oddala lep dar v denariju, katerega je izročila Mrs. Petek. Od veselja so vsem solze stopile v oči in Mr. Mrvič je večkrat ponavljal, da zakaj vendar ni tudi naša Nežika prišla, pa bi bilo še večje veselje. Bližala se je že noč in morale smo se posloviti, da pridemo še pravočasno na postajo. Mrs. Mrvič je nam naročala, da moramo priti zopet prihodnjo nedeljo, na veliko gostijo, na katero bodo povabljeni bližnji sorodniki in prijatelji, da bomo slavili prihod in slovo amerikecev. Povabilu sva se jaz in moja svačinja Slogar odzvale. Bila je zares prav lepa družba iz osojniške okolice in gostija je bila podobna bolj svatbi, saj je bila miza napolnjena najboljših jedi in najboljšega vina. Vonj pečene jagnjetine je napolnjeval stanovanje in med ta vonj so se mešale zdravice in napitnice. — Na gostiji je

bil tudi neki dijak, katerega so naše regalijske Slovenske Zenske Zveze silno navdušile. Ko je dobil nekaj natančnih podatkov o naši Zvezi, je napravil navdušen govor in pohvalil žensko narodno zavednost v tujini, daleč od domovine, ki je ostala zvesta narodnim težnjam in narodnim idealom, kakor tudi ostale zveste katoliški veri. — Sledile so narodne in nabožne pesmi, kakor jih navadno v Beli Krajini ljudstvo poje na gostijah. Tako ni prav nič čudno, da je čas bežal tako hitro, da tega nisimo niti opazili. Šele svitanje na vzhodu nas je opozorilo, da se bo treba posloviti in tako nas je zgodnje jutro našlo v solzah, ko smo se zadržali segali v roke in se poslavljali. Družina Mrvič se je lepo zahvaljevala za darilo in naročila pozdrave Mr. in Mrs. Petek ter znanec v Ely. — Isto nedeljo popoldne, ko smo se jaz in moja svačinja Mrs. A. Slogar peljale k Mrvičevim v Osojnik, nas je na potu pred svojo zidnico sprejela Mrs. Franca Stariha, ki nam je kar na voz prinesla liter vina, s katerim smo si v tej hudi vročini gasile žejno. Tukaj si ljudje samo z vinom ali sadjejem gase žejno zato, ker vode bolj primanjkuje. Povabila nas je, da jo moramo čez par dni obiskati. Tako smo tudi napravile in jo v četrtek potem obiskale. Poleg drugih gostov so bili tam tudi Mrvičevi in miza se je zopet šibila raznovrstnih jedi in pijače, mi smo pa zopet peli in nazdravljali. Mrs. Stariha je pozdravljala svoje v Ely in Mrvičev svoje. — Preden smo se razšli, smo zapeli še tisto: "Sladko je vince iz Semiške gorice..." Bilo je zopet že zgodaj v jutro, ko smo se razšli, menda za vedno, od gostoljubnih prijateljev v Osojniku in okolici.

Vrnivši se domov v Semič, sem se nekoliko odpočila, nato po nekaj dneh vzela slovo in se odpravila proti Ljubljani, kjer sem še imela nekaj opravka. Moja svačinja se je poslovila dan pozneje. — Dospivši v Ljubljano sem ostala na prenočišču pri ge. Pisanjsky, na hrani pa pri ge. Fani Zgajner, katere hčerka me je vodila v svrhu razvedrila in razgleda v park Tivoli. Obiskala sem tudi stari grad, na katerega vodi 165 stopnic. Obema gospema se za njih gostoljubnost in vso uslugo najprisknejše zahvaljujem.

THOMPSON POROČA O IZGUBI

Chicago, Ill. — Družba J. R. Thompson, ki ima v Chicagu in drugod večje število restavrantov, je v sredo izjavila, da je v prvem polletju tega leta napravila izgubo, in sicer \$147,586.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Iz domovine so se vrnil

Cleveland, O. — S parnikom Normandie so se te dni povrnil iz starega kraja Miss Julia Ana Bolha, Mr. Martin Bolha, Miss Anna Bolha, Mrs. Matilda Snaltz, Mrs. Jennie Zagorc, Mrs. Frances Drenik, Mr. Ciril Jevce, Mrs. Mary Modic, Mr. Joseph Susterski ter Mr. in Mrs. Joe Birk in Mr. Avgust Kollander.

Odlikovana Slovenka

Barborton, O. — Na pikniku v Chippewa Lake, ki se je vršil zadnjo nedeljo v avgustu in katerega so priredile razne avtne unije ki spadajo pod CIO, se je vršila tudi lepota tekma. Tukajšnja rojakinja Miss Molly Lukežič je pri tem dobila tretjo nagrado. Piknika se je udeležilo nad 15.000 oseb.

Še en povratek iz domovine

Chicago, Ill. — Iz stare domovine, kjer sta bila par mesecev na obisku, sta prispela srečno nazaj zadnji teden Mr. in Mrs. Gabriel in Jennia Puhsek s 22nd Pl. Kakor drugi povratniki, sta tudi ta dva vesela, da sta se pravočasno umaknila pred evropskimi homatijami.

Kap jo je zadel

Oakland, Calif. — Tukaj je dne 26. avgusta srčna kap zadelo rojakinjo Josephino Kavšek, rojeno Groznik, v starosti 53 let. Pokojna je bila doma iz Starega trga pri Višnji gori na Dolenjskem in je prišla v Ameriko leta 1909 in sicer v Cleveland, V. Oaklandu, California se je naselila pred kakimi 20. leti. Zapušča bolnega moža, sina in tri odrasle hčere.

Vest iz domovine

Cleveland, O. — Mrs. Mary Koprivec, ki stanuje na East 76th street, je pred kratkim dobila iz starega kraja žalostno vest, da ji je na Trebanškem vrhu, fara Čatež, umrla njena mati Marija Kamin v visoki starosti 80 let. Zapušča tri sinove in zgoraj omenjeno hčer. Pred več leti je pokojna živela v Clevelandu.

Smrt kosi

— V Duluthu, Minn. je umrl Joseph Stariha, v starosti 54 let. Doma je bil nekje od Semiča v Beli Krajini in je bival v Ameriki 34 let. Do leta 1912 se je nahajal na Calumetu, Mich. Zapušča ženo, sina in hčer, v starem kraju pa očeta in enaga brata.

— V Girardu, Ohio, je umrl George Bajuk, v starosti 74 let. Doma je bil blizu Metlike v Beli Krajini. Tukaj je živel 34 let. Tukaj ne zapuša sorodnikov, v starem kraju pa zapuša ženo in pet hčera.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE

(56)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Valthor je pognal svojega slona za bežečim velikanom, upajoč, da prehit divjaka in reši viteza izpred divjakega slona, ki ga je že skoro pograbil, toda bilo je prepozno. Divjaki slon je s svojim dolgim rilcem pograbil bežečega viteza, ga dvignil visoko ter ga z vso silo treščil na tla.

V tem sta bila ravno prispela Wood in Valthor. Wood je pričakoval, da bo divji slon pograbil njega samega ali Valthorja ter ravno tako napravil z njima, kot je z onim drugim. Valthor je mirno vodil svojega slona k divjemu velikanu, kateri je stal mirno na mestu, in opletal z repom.

Vsa jeza je naenkrat izginila iz divjega velikanovega slona, ko je enkrat umoril svojega žrtev. Sedaj je tudi Wood pognal svojega slona za Valtherjem in sicer tako, da je bil velik divji slon v sredini. Tedaj je začel Valthor peti neko pesem v zelo nizkem tonu, katero je že dolgo znal.

Ta pesem je bila vojakom iz mesta Athne, ki so se tudi imenovali Slonovi ljudje, ki so jo rabili, da so pomirili razdražene slone. Njihovim slonom je bila dobro znana in so začeli stopati po taktu, z njimi je stopal kmalu tudi veliki divji slon, ki se je pridružil v vito z njimi.

POZORI!
Pogled na kletke poleg našega lista.
Imena. Ako ti je naročnine potekle, obnovi jo in pomagaj listu!

OGRSKA ŽELI BITI NEVTRALNA

Nedeljski kotiček

J. M. Trunk.

DRUGA NEDELJA V SEPTEMBRU

"Jezik je sicer majhen ud, a se ponaša. Glej, majhen ogenj, kolikšen gozd zažge! Tudi jezik je ogenj, svet krivice. Tako se kaže jezik med udi našimi, ki oskrnjuje cel život in zažiga rojstva kolo, njega pa zažiga peklo!" (Jak. 3, 5).

Ali niso besede sv. pisma resnične? Neštevilno veliko ljudi smatra za najprijetnejšo zabavo, če morejo na druge izlupati strup opravljanja in obrekovanja. Mnogi ljudje presedijo cele večere in ne vejo nič boljšega delati, kakor da na vsak le mogoč način jemljejo bližnjemu dobro ime. Koliko hudega prihaja po takih ljudeh med svet. Strašna sovraštva rodijo grehi, ki se delajo z jezikom. Pogosto uniči človeški jezik srečo v družini, povzroči izgubo premoženja in službe, privede do umora in poboja ter končno do večnega pogubljenja. Ljudje, ki bi si šteli za greh, ko bi ukradli bližnjemu nekaj beličev, kradejo skozi svoj peklenski jezik dan na dan ljudem veliko več, namreč čast in dobro ime. Po jeziku, ki obrekuje in jemlje dobro ime drugemu človeku, se vrši tatvina prav posebne vrste. Ako kdo koga ukrade, kar spada bolj v svet materialnih reči, se v največjih slučajih ukradeni na kak način povrne, ali vsaj škoda poravnava. Drugače je pri tatvini časti in dobrega imena po jeziku, obrekovalcu. Tatvina gre od ust do ust, razplete se na neštete kosce, in teh koscev ni mogoče več spraviti skupaj, tatvino obrekovanja poravnati, niti pri najboljši volji ne. Kako naj doseže tisočere, ki so slišali obrekovanje, in sporočili zopet tisočerm? Hudo nevarno početje. Res majhen ud je ta peklenski jezik, a cela kopa hudobij je v njem zakrita. Razžgan od peka izpremeni vse življenje takega človeka v peklo.

Pazi, kaj in kako govoriš.

IZ GORIŠKE, PRIMORJA IN ISTRE

Juljska Krajina najbolj bogata na rudninah v Italiji

V svoji zadnji številki je "Istra" objavila zanimiv članek o rudnem bogastvu Primorske, v katerem se bavi z odkrivanjem novih rudnih ležišč in z izčrpanjem tega zemeljskega bogastva ter prihađa do zaključka, da je po rudnem bogastvu Primorska na prvem mestu med vsemi italijanskimi pokrajinami. Med drugim piše tole:

"Pod novim gospodarjem je dobila Juljska Krajina velik pomen. Italija je uboga in nima mnogo rud. Primanjkujeta ji dva, življenjsko važna produkta: železo in premog, da ne omenjamo še ostalih (baker, cink, svinec), le aluminija ima zdaj že popolnoma dovolj in celo za izvoz. Toda tudi aluminija (boksita) je v Juljski Krajini vse polno. V sedanjem gospodarskem položaju Italija forsira izkoriščanje rud, tudi tam, kjer so večji industrijski stroški, samo da pride do železnih kovin in premoga.

Ze nekaj dni posebna komisija rudarska izvedencev preiskuje teren pri Postojni in preučuje njegov geološki sestav. Vsa ta iskanja in preučevanja imajo namen točno določiti in obsega razsežnosti šotnih ležišč. Domnevajo, da bodo dobili premog tudi v široki postojnski jamski depresiji. Z veliko vnamo napredujejo tudi iskanja železne rude (siderita) v bližini Kačje vasi. Eksperti so tudi podvezeli vse, da bi ne bila pri teh delih na kakšen način poškodovana svetovno znana Postojnska jama.

Poleg teh vesti so italijanski listi prinesli iz Trsta tudi poročilo, da so odkrili znatna ležišča železne rude tudi na goriškem Krasu. Odkrila sta jih dva Tržačana in zdaj čakata dovoljenja, da bosta čim prej mogla začeti s temeljitimi raziskovanji in kopanjem.

Tržaški "Piccolo" pa je zadnjič o rudnem bogastvu v Juljski Krajini objavil daljši članek, v katerem omenja, da je Primorska v prejšnjih stoletjih veljala kot na rudah zelo bogata dežela. Vendar so jo dolga stoletja smatrali le za toliko vredno, kolikor je veljalo njeno poljedelstvo in morje. Odkritje labinskega rudnika je bil prvi znak skrivanja podzemnega bogastva. Avstrija pa labinskega rudni-

ka ni izkoriščala. To je napravila Italija, ki danes iz njega črpa pomembne količine premoga in še več jih bo v bodočnosti, ker so raziskovanja potrdila, da se ležišča premoga v Labinu raztezajo od juga proti severu skozi ves Istrski polotok. Ležišča premoga iste kakovosti so že našli pri Sičijolah, Bazovici, Vremškem Britofu, v Postojni in drugih istrskih krajih.

Drugo bogastvo, ki ga Istra daje Italiji, je aluminij, ki so ga tu odkrili šele za časa svetovne vojne. Ko je Italija zavzela Istro, je znašala italijanska produkcija aluminija komaj 2000 ton na leto, danes pa je petnajstkrat večja in se bo še povečala. S tem so pokrite vse italijanske potrebe in pričeli so aluminij celo izvažati. — Juljska Krajina ima tudi zelo mnogo kremenca, ki je potreben za izdelavo stekla in potem živega srebra. Idrijsko živo srebro je najbolj čisto na svetu. Na leto ga izkopljejo 9000 železnih posod. Zdaj je zaposlenih 600 rudarjev in drugega osebja. Če pa bi Italija imela pogodbo s Španijo, bi lahko monopolizirala prodajo živega srebra na treh kontinentih.

Tržaški zgodovinar Kandler omenja ležišča bakrene rude, cinka in svinca v Alpah. Po vojni je bila podeljena koncesija za izkoriščanje bakrene rude, ki pa je propadla zaradi pomanjkanja potrebnega kapitala.

Juljska krajina je torej zelo bogata dežela. Danes pomeni za Italijo deželo, ki ima od vseh italijanskih pokrajin največ živega srebra, premoga, aluminija, mnogo marmornja, železa, svinca, ladjedelske industrije in tujkoprometnih središč, mnogovrstne industrije, podzemskih in nadzemskih lepote.

Vzmemirjljve govorice

Po Primorskem so se zadnje čase razširili čudni glasovi, ki so kljub temu, da jim skoraj ni mogoče verjeti, vzbudili precej razburjenja. Povod za njih je dal sporazum med Nemcem iz Južne Tirolske. Tedaj so kar naenkrat začeli nekateri s strahom pripovedovati, da bodo Italijani tudi v Juljske Krajine začeli izseljevati vse tiste, ki se do sedaj še niso prilagodili novim razmeram, t. j. Slovence in Hrvate,

Ogrska se je že ponovno izrazila, da želi v morebitni vojski ostati nevtralna, in se je v tem oziru parkrat obrnila na Italijo. Ob ncki taki priliki je bila vzeta gornja slika. Od leve na desno: Ital. zun. minister Ciano; ogrski min. predsednik Teleki; ogrski zun. minister Csaky in Mussolini.

ki se za takšne še vedno prištevajo. Celo to so začeli pripovedovati, da jih bodo izselili v Južno Italijo in v italijanske kolonije. Najbrž je začel hoditi ta strah po deželi zato, ker so zadnje čase bili pri vseh občinah ustanovljeni posebni statistični odseki, katerih naloga je, zbrati točne podatke o številu slovenskega in hrvaškega prebivalstva v Juljski Krajini, ki je po dvajsetih letih, odkar je pod Italijo, še vedno ohranilo svojo živo narodno zavest. Ni mogoče misliti, da bi bili resnični ti glasovi, saj bi jih vendar sedanje jugoslovansko-italijansko prijateljstvo moralo najbolj zanikati.

Še vedno premalo rojstev v Trstu

Upadanje rojstev v Trstu povzroča oblastem in fašistični javnosti znova znatne skrbi. V primerjavi z lanskim letom je število rojstev v prvih pet mesecih nazadovalo. Sicer je nazadovalo tudi število smrtnih primerov, vendar je bilo teh skoraj 80 več kakor rojstev. Od januarja do maja se je letos rodilo 1641 otrok, umrlo pa 1718 ljudi. V prvih dveh mesecih t. l. je bil razvoj v primerjavi z lanskim januarjem in februarjem še vse neugodnejši. Umrljivost, ki je pozimi v Trstu obče precejšnja, se je takrat še stopnjevala.

Tržaški "Piccolo" je v petek objavil daljši članek o tem vprašanju in v njem razočarano ugotovil, da je rojstev v Trstu obče znatno manj kakor v ostalih krajih države in da je tudi umrljivost večja. Tako znaša odstotek rojstev v državi sedaj povprečno 2,36, odstotek smrti 1,39, v Trstu pa 1,55 oziroma 1,60. Še pred meseci so listi zabeležili nekaj majhnih znamenj, ki so kazala, da se bo v tem pogledu položaj v Trstu spremenil, sedaj pa tržaški list ugotavlja, da je bil v omenjenem času odstotek rojstev v Trstu le za malenkost večji od odstotka rojstev v Franciji, kjer je obče najmanjši v Evropi in je znašal 14,6. Odstotek smrtnih primerov v Franciji pa je bil vsekakor manjši kakor v Trstu.

Vendar je prebivalstvo Trsta tudi v prvih pet mesecih t. l. spričo presežke priseljevanja nad odseljevanjem, naraslo za 1802 osebi, tako da je po podatkih "Piccola" naraslo malo pred sredo t. l. na 260.384 ljudi, če se pri tem vračunajo tudi vojaške posadke in tujci, ki so se ob koncu maja la začasno mudili v Trstu, a ki jih je bilo le nekaj sto.

KRATKE NOVICE

Gorica. — Neurje je prizadejalo precej škode in povzročilo več požarov. Tako je tresčilo v hlev Matije Bernika in Miha Pirca iz bližine Cerknega. Škoda znaša nad 40.000 lir. Treščilo je tudi v hišo Mihe Poropata iz Ločnika, kjer pa je bilo le 1000 lir škode.

Števerjan. — 25 letnico du-

hovniškega službovanja je umrl med potjo ko so ga peljali v bolnišnico.

Videm. — Velike vremenske nesreče, ki so zajele videmsko okolico, so prizadejale kmetom ogromno škodo. Državne oblasti so nudile prvo pomoč, med katero je največji prispevek vlade, ki je prispevala 100.000 lir.

Tržič. — Pod avtomobil je prišel 26 letni kolesar Josip Okretič iz Sestljana in zadobil smrtno nevarne rane. Revez je

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Odlikovan

V Celju je bil odlikovan Franc Sribar, klobučarski mojster, ki je najstarejši obrtnik v Celju, kateri vodi svojo samostojno obrt že od leta 1881, torej 58 let. Mož je sedaj star 85 let in je bil vedno vnet narodnjak, ki se ni bal izpovedati svoje slovenske narodnosti. Odlikovan je bil z diplomom o imenovanju častnega predsednika Združenja klobučarjev v Sloveniji.

Drevo se je podrla nanj

Delavec Pavao Jurč iz Velike Brusnice pri Slavovskem Brodu, je odkopal iz zemlje deblo drevesa, ki je bilo osem metrov visoko in en meter debelo. Ko je bil z delom že skoraj gotov, je sedel pod drevo, da se nekoliko odpohuje. V tem pa je zapihal silno močan veter, ki je deblo tako močno nagnil, da se je podrla na Jurča. Jurč je bil na mestu mrtve.

Nesreča

Na Betnavski cesti v Mariboru je konj potočil 23 letno železničarjevo hčer Jožeko Bračko, ki je obležala sredi ceste nezavestna in s presekanim čeljustjo ter pretresenimi možgani, da so jo morali odpeljati v bolnico.

Starka pod avtom

Na kirurški oddelku ljubljanske bolnice je bila pripeljana 76 letna Marija Mihačičeva, upokojena delavka tobačne tovarne iz Rožne doline.

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kursu. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti. Včeraj so bile naše cene:

ZA DINARJE:	
Za \$ 2.30.....	100 Din
Za \$ 4.50.....	200 Din
Za \$ 6.50.....	300 Din
Za \$ 10.25.....	500 Din
Za \$ 20.00.....	1000 Din
Za \$ 39.00.....	2000 Din

ZA LIRE:	
Za \$ 6.30.....	100 lir
Za \$ 12.00.....	200 lir
Za \$ 29.00.....	500 lir
Za \$ 57.00.....	1000 lir

Vse pošiljave nazlovi na:
JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

Gorica. — Zelo težko se je ponesrečil na cesti z Gorice proti Furlaniji Stanislav Klančič, star 27 let, ki se je zaletel v neko motorno vozilo, ki je stalo sredi ceste. Ponesrečenec je bil pridržan v bolnici.

Trst. — Ker se je pojavil v tržaškem pristanišču morski pes, so oblasti prepovedale vsako kopanje na odprtem morju.

ne, katero je na Tržaški cesti povozil neznan avtomobilist in jo močno poškodoval.

Žalosten jubilej

Pred kratkim je mesto Sarajevo v Bosni slavilo 60 letnico strašnega požara. Ta požar, ki je bil največja nesreča za mesto in ki je uničil 305 hiš, 434 trgovskih in obrtniških lokalov in 135 drugih objektov, je bil leta 1879.

Dva poškodovanca

Na nekem križišču v Ljubljani sta zadela drug v drugega avtomobil in motorno kolo, na katerem je sedel Emil Margon, pekovski vajenec in sin trgovca iz Brda št. 57. Kolo je odletele daleč v stran, fant je pa priletel na hodnik in se močno pobil in dobil hud pretres možganov. Manj je bil poškodovan voznik avtomobila.

Velika obrtna razstava v Št. Vidu

V Št. Vidu nad Ljubljano so imeli pred kratkim veliko obrtno razstavo, ki je privabila izvanredno veliko obiskovalcev, ki se niso mogli načuditi lepim vzorcem raznovrstnega pohištva in drugega razstavnega blaga. Razveseljivo je zlasti to, da razstavo od leta do leta poseča večje število tujcev, ki se zelo zanimajo in hvalijo napredek šentvidskih mizarjev. Dobili so tudi veliko naročil, da bodo pošteno zaposleni, če bodo hoteli vsem ugoditi.

Napaden

V Škoflji vasi pri Celju sta dva hlapca gostilničarja Canka, na cesti napadla 28 letnega v železarni v Št. Vidu zaposlenega delavca Martina Stropnika iz Škoflje vasi. Eden je Stropnika z nekim ostrim predmetom z vso silo udaril po glavi, da mu je presekalo kožo na temenu in zdrobil lobanjo. Nevarno poškodovanega so odpeljali v celjsko bolnico.

Konec stare viničarije

Na Rupeču, na Štajerskem je pred kratkim zgorela 208 let stara viničarija, ki je bila last posestnika Ivana Voršiča. Škoda se ceni na 3000 dinarjev, zavarovano je pa bilo za 25.000 dinarjev. Voršiča so zaprli.

PISMA PRIMSKOVSKEGA GOSPODA

V. Čadež.

XIV.

SLOVENCIM DELAJMO ZA SLOVENSKE JEZIK.

Ljuba Filomena, da si mi zdrava! (V prvem delu tega pisma ponavlja H. o kačah in gadih, kako jih je prenal. Več o tem glej v I. pismu! Nato pa se vprašuje, kje ima to moč.)

Kje imam to moč? Ali v laseh, ali v nohtih, ali kje? Ali je v volji moji, — — — ali je ta moč kaj drugega ko moja volja, da je pa moji volji pokorna in stori, kar hočem; kdo to ve? —

Nekateri mi je že rekel: Naučite me zdraviti! Pa to je prav tako kakor če bi žaba rekla golobu: Nauči me po zraku letati. Te moči so dar božji, ki naj jih človek razvija, okrepi in v čast božjo obrača in ljudem v prid iz ljubezni do Boga. Mislim — ne vem seveda ne —, da bomo to moč vsi tudi seboj na oni svet in tudi tam rabili. Seve, tam bolnikov ni, so pa na tem svetu. Večkrat se je kak svetnik kakemu bolniku pokazal in ga ozdravil.

Meni se je na Sveti dan po polnočni maši, še preden sem zaspal, prikazalo pred oči, da vidim ladje — bilo jih je veliko —, pa hitro zgine ta prikazen. Nato zaspim in sanjalo se mi je, da sedim v kočiji ... pred rotovzom v Ljubljani ... in sam sem bil. Mimo pride moj sošolec, vojaški duhovnik, ki so ga Lahi pred sedmimi leti (To bi bilo nekako leta 1879.) v Trstu vrgli v morje. Poda mi roko in jaz njemu, pa stisnil me je za roko, a rekel ni nič. Ko ga držim za roko in mu gledam v obraz, sem hotel spoznati iz obraza, ali je v srečnem ali nesrečnem kraju. Vprašati ga pa nisem hotel, da bi ga ne žalil, če bi mi bil moral povedati, da je v nesrečnem kraju. Ko sem ga tako gledal, je rekel: "Pogubljen nisem".

Vel del je moje misli in moji misli odgovoril, pa po nemško. Jaz: "Jože, kaj pa ti tukaj hodiš?" On: "Grem prijatelje obiskat." Jaz: "Ali si že bil na Primorskem?" On: "Se ne." Jaz: "Zakaj pa nisi prišel na Primorskem?" (Češ, jaz bi bil zate maseval.) On: "Mi gremo, kadar moremo in smemo, in moramo iti tja, kamor smo napoteni". Nato mi pokaže jezik, pa je bil ves sežgan kakor pri bolniku, ki ima vročinsko bolezen, boleč in razpokan. Potem sem se zbudil. To sem pisal njegovemu bratu. On je rekel, da so to resnične sanje in da je že od druge strani nekaj takega slišal od neke zamaknenke. Seveda sem maševal zanj. Ta moj sošolec je včasih en kozarec vina preveč pil. Imam ga pri vsaki sv. maši v spominu; pa ga še Ti imej!

Tukaj Ti pošiljam "Zbornik sv. Cirila in Metoda" ... (Nato H. razpravlja v pismu, odkod ime Slovani in ime sv. Herma-gora. O slednjem meni, da je bil slovenskega rodu in da ime izhaja od gore, na kateri je trnje rastle; tako da se je kraj imenoval Grmna-gora ali Grma gora,

ali v tolminskem narečju Hirmagora. To mnenje je skoro gotovo zmotno.) Naš jezik je lep, nemški pa okoren in trd. Neka Italijanka je rekla nemškemu vojaškemu častniku: Adama in Evo je Bog po nemško iz raja izgnal. Častnik je pa dejal: Res je tako; kača je pa v laškem jeziku Adama in Evo zapeljala. Sveta vera je velik dar božji, zato pa Slovenci na to delamo, da mora biti v cerkvi, šoli in pisarni slovenski jezik. Če bo vladal v pisarnah, uradih in v šolah nemški jezik, kakor do zdaj, bo ošaben Nemec zmeraj med nas dohajal in vero pačil. Zato naj dela slovenski narod na to, da se ne zgodi ... Le dopovedaj ljudem, da naj se slovenskega drže; nemškutarji-brezverci so se iz Nemškega zaredili, mi pa hočemo ostati pri veri svojih očakov, pri veri, katero je sv. Peter-skala učil ... To naj Bog nam in našemu zarodu za nami!

Danes 6. junija je birma v Št. Vidu. (Iz tega sledi, da je bilo pismo — sicer nedatirano — pisano 6. junija leta 1886, ker je bilo v Št. Vidu na Dolenjskem ta dan birmovanje.) tudi jaz sem svoje otroke tja poslal k birmi. Filomena, zdrava bodi in Bog te obvaruj! (Brez datuma in podpisa.)

KOLONIZACIJA V PUŠČAVI

Ruske oblasti so sklenile, da bodo kolonizirale tako zvano Puščavo žeje, Kisil Kum med Uzbekistanom in Kazakstanom ob zapadnem pobočju Pamirja. Gre za 10.000 stiri-jaskih kilometrov planjave, ki ima debelo plast zelo dobre zemlje, a nima nobene vode. Vladala bo dala zgraditi sistem prekopov in bo naselila tu najprvo nekoliko deset tisočev poljedelcev.

Oglaš v Amerikanskem Slovincu imajo vedno uspeh. Najnoveje vesti najdete v dnevniku "Am. Slovincu"!

NAZNANILO IN ZAHVALO

Potrtega srca naznanjam vsem mojim sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je za vedno preminula moja ljuba mati.

Frances Ulgar
(roj Pirca.)

v petek 18. avgusta 1939, v Cicero, Ill.

Pokojna je bila rojena 28. septembra 1871 v Kamniku pri Ljubljani na Slovenskem. V Ameriki je bivala od leta 1912. Njen pogreb se je vršil po cerkvenem katoliškem obredu iz L. Žefran pogrebne-ga doma v cerkev Sv. Stefana in potem na Resurrection pokopališče v Justice Park, Ill. Posebej pa sem dolžna se zahvaliti zlasti veleč. g. Father Sve-te za lepo opravljene cerkvene obrede in za spremstvo pokojnice na pokopališče. Hvala vam iskrena!

Zahvaliti moram tudi vse one, ki so naklonili ob tej priliki tudi sv. maše v korist pokojnice. Te so: družina Vavpotič, Fanny Medizar in Mary Podlipiec. Hvala iskrena vsem, ki so poslali vence, in pogrebnikom, ki so nosili krsto in vsem in vsakomur karkoli je kdo storil v teh dnevih moje velike žalosti bodisi za pokojnico, ali pa za mene. Vsem hvala in Bog plačaj.

Zalujoča ostala

Mary Ulgar Miller, hči

Cicero, Ill., avg. 31. 1939.

Društvo sv. Vida

Itev. 25, K.S.K.J.
CLEVELAND, O.

Leto 1939.

Predsednik: Leopold Kushlan, 6411
St. Clair Ave.

Tajnik: Anthony J. Fortuna, 1803
E. 64th Str.

Blagajnik: Anton Korosec, 1063 Ad-
dison Rd.

Zdravniki: Dr. J. M. Seliskar, Dr.
M. J. Oman, Dr. L. J. Ferme, Dr.

A. J. Parko, Dr. A. Skur, Dr. J.
F. Seliskar, Jr. in Dr. F. J. Kern.

Društvo zbira vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:00 popoldne. Asesment se prične pobirati ob 12:30. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilanig

Stric Gašper ga je imel zelo rad, ker je hudomušnost, ki jo je kazal nečak, pripravljala vsem gostom zabavo. Včasih je zalotil tudi kje kakega muzikanta, ki je znal igrati na gosli, Boltažar Ribl pa je pel s svojim lepim, prijetnim glasom različne pesmi, včasih tudi vsebine, ki je bila primerna le za goste te gostilne.

In tako je bil Boltažar Ribl privlačna sila za gostilno "Pri Sladki kapljici".

Rad je tudi potegnil tega ali onega za nos, najrajši pa se je spravil na kakega žida, ki so bili takrat tudi v Ptuj. In tudi danes niso izostali.

Boltažar Ribl je hotel napraviti danes dobro kupčijo, da bi kaj zaslužil. Ponudila se mu je kmalu ugodna prilika.

Bila je zbrana velika množica, ki se je zabavala, kako se je Boltažar Ribl ravno kar pogajal z judovskim konjskim kupčevalcem zaradi prodaje konja. Tudi več plemenitašev je postalo pozornih, ki so se približali Riblu.

"Kaj hočete za konja, Boltažar," vpraša jud.

"Kaj bom zahteval," odvrne ta malomarno, "ta krasni belec je pač več vreden, kakor 50 zlatih goldinarjev."

"Pravični Bog me naj kaznuje, 50 zlatih goldinarjev," vzklikne jud, "konj vendar šepa."

"To je res," pravi Boltažar, "toda če bi ne šepal, bil bi 400 zlatih goldinarjev vreden."

Ribl je pustil, da je vodil jud konja gor in dol.

"Dam ti polovico, torej 25 zlatih goldinarjev," reče nazadnje jud, ko si je ogledal konja še enkrat prav natanko.

Ribl premišljuje nekaj časa, nato pa reče:

"Kaj naj storim, rabim denar kakor vsakdanji kruh, tu imaš belca, Natan!"

Jud potegne takoj mošnjiček iz žepa dolge suknje, vzame 25 zlatih goldinarjev, katere zvesto prešteje ter jih položi kupcu na odprto dlan; nato pa pogleda zvito ter hitro odvede konja.

"Neumni jud," oglasi se eden gledalcev, ki je sedel na belcu, lep, mlad mož v zlatimi nitmi obrobljenem španskem plašču, "ti si se dal prevariti in si dal za šepajočega konja, ki ni niti 10 zlatih goldinarjev vreden, še enkrat toliko."

"Bog me obvari," odvrne jud ter se lokavo smehlja, "saj nisem ogoljufan, plemeniti gospod. Glejte, visoko spoštovani gospod, ko sem vodil konja, sem zapazil, da ima žebelj v nogi, ki žival boli. No, za radi tega šepa; če odstranim žebelj, bo konj zopet lepo šel in prodal ga bom za 200 goldinarjev."

Po teh besedah zagradi Natan prodnega konjička za uzdo in v trenutku zgine med množico, da ga odpelje domov ter proda v kratkem za štirikratno današnjo ceno.

Boltažar Ribl je gledal za njim; kakor je bilo videti, je bil s prodajo prav zadovoljen, kajti zviti smehljalj mu je igral okoli usten.

"No, ti norček," zakliče mu mladi plemič, "ali si slišal, kaj mi je rekel jud, konj vendarle šepa, ker ima žebelj na nogi, ki ga je zviti jud takoj zapazil. Zviti kupec bo odstranil žebelj in konjiček bo hodil zopet tako prej; prodal ga bo za veliko višjo ceno. Vidiš, to bi bil ti tudi lahko

storil, če bi bil prej zapazil žebelj. Mladenič, kako more vendar jud tako opehariti kristjana!"

Tedaj pa spači Ribl porogljivo svoj obraz, zmaje z glavo ter reče:

"Gospod, ali res mislite, da bi pustil konja judu, če bi bil ogoljufan? "Ne jaz, ampak on je ogoljufan."

"Kako to," vpraša mladi plemič z očitno radovednostjo.

"Ha, ha," nasmeje se Ribl, "žebelj, da, žebelj! Zviti Natan Kohn naj le izdere žebelj; le tega sem jaz sam zabil, da bi jud verjel, da konj vsled tega žebli šepa. Jud bo žebelj izdrl, in konj bo še vendar šepal. Kdo je torej ogoljufan?"

"Fant," vzklikne mladi plemič, "ti si res bistra glava in midva se morava bolje spoznati. Take ljudi v teh časih rabimo."

"E, ta potepuh je goljuf, on je goljufal juda," meni drugi plemič, ki je stal v neposredni bližini.

"Mogoče," odvrne mladi plemič, "saj je samo jud, katerega je prevaril, ker ga je hotel ravno ta goljufati. V tem slučaju je pač še bolj zviti prebrisanelec preslepil manj prebrisanega."

"Slišiš, dečko," reče plemič ter se obrne do Boltažarja Ribl, "ali hočeš stopiti pri meni v službo? Take ljudi rabim na svojih posestvih, da nadzorujejo mojo služinčad."

Ribl pogleda pozorno plemiču v obraz ter reče po kratkem premišljevanju:

"Zakaj pa ne, saj ima Boltažar Ribl že davno željo, da bi prišel v gosposko službo. Kdo pa ste tedaj, če smem vprašati?"

"Jaz sem državni grof Ivan Erazem Tatenbah," odvrne mladi plemič, "imam mnogo posestev na Štajerskem. Tebi se res ne bo godilo slabo. Ivan Boltažar Ribl, udari v roko, ti boš moj prvi sluga."

"Dobro," reče ta in seže v roko mladega grofa, "jaz sem vaš, kam naj grem?"

"V Freihaus v Mariboru, saj veš, kje je to poslopje, tam pri Dravi," odvrne grof Tatenbah, "tam začasno stanujem."

"Dobro, hočem biti vaš, gospod grof," reče Boltažar Ribl, "hočem se samo posloviti pri svojem stricu v gostilni "Pri sladki kapljici", jutri ob tej uri sem v Freihausu, saj mi je to poslopje tako znano kakor mariborski grad."

"Tu imaš nadatek," reče mladi grof ter izroči novemu slugi mošnjiček s cekini.

"To je dober začetek," reče Boltažar Ribl ter smehlja se spravi mošnjiček v žep, "z vami se bo dalo izhajati, gospod grof."

"Ta vam še pripelje pravega vraga v vašo hišo," pripomni eden od treh blizu stoječih plemičev.

"E, kdo bi vse tako strogo presojeval," meni mladi grof smehlja se, "hočem poskusiti s tem mladim dečkom, ki mi tako ugaja."

"Torej fant, jutri se vidiva v Freihausu," zakliče grof Tatenbah svojemu slugi in odjezdi.

Ribl hitro potegne še enkrat mošnjiček, da prešteje cekine. Vesel obraz je pokazal, ker je bil nadatek obilen; ko je zopet varno spravil denar v žep, je urno korakal čez trg proti gostilni svojega strica.

Tudi oni plemič, ki je svaril grofa Tatenbaha, je odjezdil, gledal za plemenitašem, zmajal z glavo ter rekel sam sebi:

"Prepozno boš spoznal, da si si kupil danes kačo, ki te ugonobi."

S.P.D. sv. Mohorja

Jstanovljena 31. decembra, 1921.

Inkorporirana 12. oktobra, 1923.

SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS.

Odbor za leto 1939:

Predsednik: Jos. Zicherl, 2001 W. 19th Street
Podpredsednik: John Makar, 1925 W. 22nd Place.
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 2313 So. Winchester Ave.
Zapisnikar: Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Avenue
Duhovni vođa: Rev. Alexander Urank, OFM.
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Theresa Chernich, 2024 W. Coulter St. — Frank Dolenc, 2015 W. Coulter St.
Porotniki: Peter Coff, 1830 W. Cermak Road. — Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Louis Duller, 2241 So. Wolcott Ave.
Družbeni zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 2000 W. Cermak Rd.
Vratar: Charles Medic, 1844 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Družba zbora vsako prvo sredo zvečer ob 8. uri v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po \$1.00 na mesec mesečnine, in nič v slučaju, ako član umrje. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOVENSKE PODP. DR. SV. MOHORJA CHICAGO, ILL.

Članstvo naše Družbe se najuljudneje vabi, da se vdeleži naše prihodnje redne mesečne seje, ki se bo vršila v sredo dne 6. septembra točno ob osmi uri zvečer. Vabljeni ste, da se vdeležite v velikem številu.

Naša Družba ima kampanjo za pridobivanje novih članov, ki bo trajala do konca leta. Ali ste že pridobili novega člana? Kaj pa vaše hčere in sinove? Toraj na delo.

Jos. J. Kobal, tajnik.

TUDI V 1940 BO ZAHVALNI DAN PRESTAVLJEN

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je, kakor že poročano, prestavil letošnji Zahvalni dan od 30. na 28. novembra. Zadnje sredo pa je omenil, da bo tudi v 1940 ta

dan podobno prestavljen za teden dni prej, namreč na 21. novembra.

—o—

Oglasi v "Am. Slovencu" imajo vedno uspeh!

M. KLARICH & SON

STAVBENIK IN KONTRAKTOR
3121 So. Parnell Avenue,
CHICAGO, ILL.
Telefon Calumet 6509

GRADIMO

novе hiše, velike in male, prenavljamo hiše in razna poslopja. Gradimo garaže, popravljamo porče. — Sprejemamo mala in velika dela. — Delamo načrte za nove hiše, kakor tudi načrte za prenove in poprave.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE ŽE 46. LETO.

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4,450,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%.

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 46-letnega obstanka \$6,960,000.00.

GESLO K.S.K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hočeš zavarovati pri dobri, poštenu in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od \$250.00 do \$5000.00 posmrtnine.

V Mladinskem oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assessment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assessmentov. Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral (a) biti zavarovan (a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočene in bogate podpore organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli se nimate društva, spadajočega k tej katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljnja pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 N. Chicago Street, Joliet, Illinois.

Pisano polje

J. M. Trunk

Preteklost.

Naravno je, da se človek zanimala za preteklost kako je bilo to in ono, ko njega ni bilo poleg. Marsikaj izve in izlede, vsega ne, saj je tudi sedanjost, ko je on sam poleg, polna zagonetk in njegovim očem prikrita. Bolj ga mika prihodnost, ampak tu je pred njim stena z malimi izjemami zastrta.

Prav tu med nami se je v zadnjem času pojavilo neko prizadevanje pogledati v to preteklost. Preteklost sveta, zemlje, pred vsem pa človeka. Tudi "C. G." ima razpravo: "Iz preteklosti človeštva." Hoče biti le za "pouk," naveda baže le dognana dejstva, loči domnevanja od dognanih dejstev in se ogiba navadne propagande, vsaj izrecno ali neposredno ne pokazuje na noben materialističen ateizem. Pričenja: "Če so bili tvoji starši opice in si s tem zadovoljen, meni, je prav. Zase vem, da ne izhajam od nobene opice."

Te besede, ki so bile že neštokrat izrečene in zapisane, tako ali podobno zvane kakor modrost, pa vendar izražajo globoko neznanje in zakrknjen, popolnoma neopravičen predsodek. Nezanje, zakaj nihče — vsaj noben učenjak in noben sledbenik teorije o razvoju še ni zatrdil, da izhajajo ljudje iz opic; predsodek, zakaj če bi naši pradedje vendar bili šimpanzi, gorile ali orangutangi, bi morali to dejstvo sprejeti hote ali nehoti in ničesar bi ne mogli storiti, da bi se izpremenilo.

To se glasi objektivno, pravilno. Evolucija je še vedno le teorija, toraj ni noben fakt, kakor trdijo drugi, noben učenjak ne trdi, da izhajamo od opic, vrlo objektivno, in če bi izhajali, bi morali pač računati z dejstvi, kar je zopet enako vrlo objektivno in pravilno. Kdor ni milijonar, pač ni milijonar.

Na splošno bi pripomnil, da so znanja, ki so manj važna, in znanja, ki so zelo važna. Ali se zemlja vrti, ali stoji? Kdor ne prizna vrtenja, pač nima znanja, kdor prizna, ga ima. S tem je vse končano. Starost zemlje, sveta? Koliko milijonov? Kdo ima eksaktno

Listen to and Advertise over
PALANDEGH'S YUGOSLAV RADIO

Folk Songs and Music
Tamburitza Orchestra

Station: WWAE, Every Sunday 1 to 2
536 S. Clark St., Chicago — Har. 3006

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9.
zjutraj do 8:30 zvečer.

39 leto pri K. S. K. Jednoti
Seja se vrši vsako drugo nedeljo
ob 9:30 zjutraj. — Sprejema vse slovenske katoličane od 16. do 60. leta v odrasli oddelki; in v mladinski oddelki od rojstva do 16. leta.

Skupna društvena imenja znašajo nad \$17,000.00. Skupno število članstva 491 članov (ic).

Nadaljnja pojasnila se dobe od sledečega odbora:

Frank Jerina, preds.
Joseph Zorc, tajnik
Mike Opek, blag.

Učbenik Angleškega jezika

Vsebuje SLOVNIČO in kratek SLOVAR.

Zelo praktična knjiga. Žepno oblika.

Naročila s potrebnim zneskom je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

TA NOVI SLOVAR

ima posebno poglavje o ameriški angleščini. Slovar je priredil in sestavil znani profesor J. Mulaček, ki je bival več let v Ameriki. — Knjiga ima 295 strani.

CENA:

Trdo vezan v platno — \$1.50

Broširan mehko — \$1.25

Tiskarna
Amerikanski
Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!